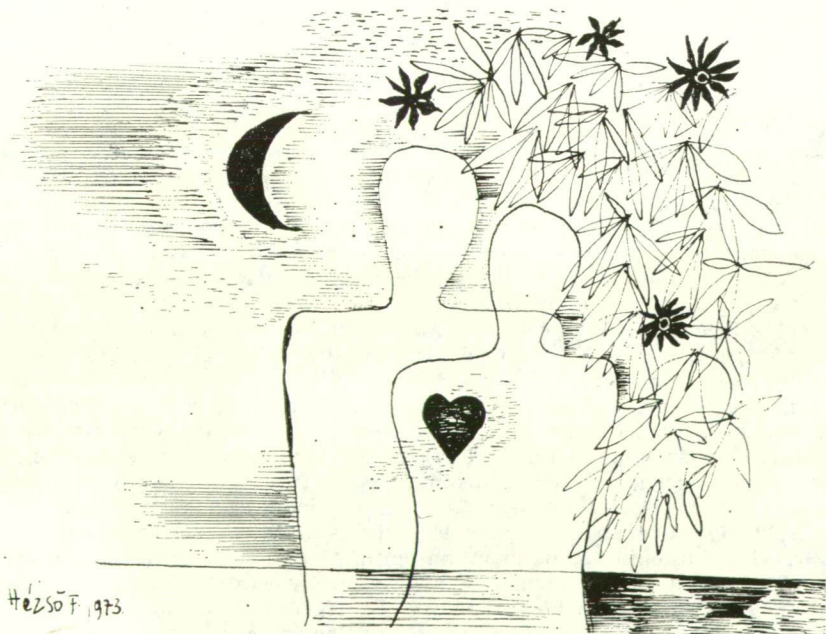

A Békaegérharcban az iskolás klasszicizmus szélső határára került Csokonai. A klasszicizmus magasabb, nem iskolásan tudós fokára újabb, nagyobb, iskolán kívül eső élmények és tanulságok emelik fel. A nagyvilág oly képével, mely most letörpült, nevetségessé kicsinyült szemében, nemcsak az allegorikus, nagy arányokban mozgó, emberfeletti erőket idéző verseinek stílusát módosítja, építi át, hanem illúzióit is (*A magyar! hajnal hasad, Magyar gavallér* stb.) megszorongatja. Már élnek benne azok a tanulságok is, melyeket az állatok beszélgetéseiben írt le, egy évvel előbb, 1790–91-ben. De míg a Békaegérharc szélső esete volt egy lázongó magatartásnak és a klasszicizmust felbontó stílusnak, az állatdialogusok közelebb állanak az 1791-ig tárgyalt versek középső típusához, továbbá *serio* és nem szélsőséges karikatúraformában vannak írva: ezért az emberközeli arányok ezekben helyreállnak. Míg a *Pendelbergai vár* a felnagyított test barokkos allegóriája, a Békaegérharc pedig a nagyon lekicsinyített nagyvilág szatirikus aláfestésű gúnyrajza volt, az állatok beszélgetéseiben eredeti méretük szerint fogalmazódnak meg az emberi, költői, társadalmi és politikai problémák.

Politikum és mulattató tárgyias költészet alapkérdéseire ezek adnak legtisztább választ, 1790–91-ből.

HÉZSÓ FERENC: SZERELEM